

les civilitzacions i el foc

La història de les civilitzacions i el foc de Sant Joan

Els pobladors primitius dels països mediterranis veneraven les forces de la natura. Una d'aquestes commemoracions ancestrals era el foc del «solstici d'estiu» per celebrar la nit més curta de l'any. Amb la romanització dels pobles primitius, aquests continuaren celebrant aquest solstici.

L'any 680, el Concili de Constantinoble decretà la prohibició de totes les pràctiques i supersticions paganes, entre les quals hi havia les fogueres del «solstici d'estiu».

En vista que el poble continuava amb la tradició, es va cristianitzar la festa i es va convertir en la de Sant Joan. Els sarraïns que havien envaït les nostres contrades, a partir del 717, van deixar que la gent continués practicant els costums populars...

Hi ha una cançó que parla d'aquesta etapa històrica:

*...Lo dia de Sant Joan
és dia d'alegria,
fan festa els cristians
i els moros de la Moreria.*

Durant l'Edat Mitjana era creença que aquesta nit les bruixes, els dracs i els mals esperits, estimulats per la luxúria, infectaven l'aire. Per això encenien grans fogueres que travessaven saltant, per purificar l'aire i les persones.

Al 1659, amb la incorporació de la Catalunya Nord, els antics comtats del Rosselló i la Cerdanya a l'estat francès, els focs de Sant Joan prenen el caire d'identitat catalana que han tingut fins avui...

Amb l'ocupació dels Països Catalans per les tropes de Felip V, juntament amb l'abolició de l'autogovern i la prohibició de l'ús de la llengua, es prohibeixen les celebracions públiques de qualsevol tradició popular catalana.

L'any 1760, es presentà al rei Carles III el «Memorial de greuges» on, entre altres coses, es denunciava la violació dels costums populars...

Amb l'arribada de la Renaixença s'inicià la recuperació de la festa de Sant Joan.

El 1885, Mossèn Cinto Verdaguer enalteix els focs en el seu poema «Canigó».

Durant el segle XIX, en aquest dia, els teatres prengueren per costum, en els intermedis, disparar petits castells de foc.